Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ANTHONY MICHAEL COLLINS
της 19ης Μαΐου 2022[1]

Υπόθεση C-623/20 P

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
κατά

Ιταλικής Δημοκρατίας

«Αίτηση αναιρέσεως – Γλωσσικό καθεστώς – Προκήρυξη γενικού διαγωνισμού για την πρόσληψη διοικητικών υπαλλήλων στον τομέα του ελέγχου – Γλωσσικές γνώσεις – Περιορισμός της επιλογής της γλώσσας 2 του διαγωνισμού μόνο μεταξύ της αγγλικής, της γαλλικής και της γερμανικής γλώσσας – Κανονισμός 1/58 – Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων – Διάκριση λόγω γλώσσας – Δικαιολόγηση – Συμφέρον της υπηρεσίας – Ανάγκη να μπορούν οι νεοπροσλαμβανόμενοι να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα»

I. Εισαγωγή

1. Η γλώσσα αποτελεί σημαντική πτυχή της πολιτιστικής και πολιτικής ταυτότητας των πολιτών της Ένωσης και τόσο η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων κατοχυρώνουν τον σεβασμό της γλωσσικής πολυμορφίας της Ένωσης[2]. Ο σεβασμός αυτός επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι και οι 24 επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζονται ως γλώσσες εργασίας των θεσμικών της οργάνων[3].

2. Οι γλώσσες διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των ατόμων και, ως εκ τούτου, καθιστούν δυνατή τη μεταξύ τους συνεργασία. Δεδομένου ότι, στην παρούσα κατάσταση, η ταυτόχρονη χρήση και των 24 επισήμων γλωσσών θα έθιγε σοβαρά την εν λόγω επικοινωνία και συνεργασία, είναι κατανοητή η επιδίωξη των θεσμικών οργάνων της Ένωσης να προσλαμβάνουν υπαλλήλους που έχουν επαρκή γνώση μίας τουλάχιστον κοινής γλώσσας συνεννόησης, πέραν της μητρικής τους γλώσσας. Είναι μακρύς ο κατάλογος των γλωσσών για τις οποίες θα μπορούσε να ειπωθεί ότι απέκτησαν, στο διάβα της ευρωπαϊκής ιστορίας, καθεστώς κοινής γλώσσας συνεννόησης, είτε στο σύνολο της ευρωπαϊκής ηπείρου είτε σε μεγάλα τμήματα αυτής. Μια γλώσσα μπορεί να καταστεί κοινή γλώσσα συνεννόησης εντός συγκεκριμένου πολιτικού και οικονομικού πλαισίου το οποίο, κατά την πορεία των πραγμάτων, δεν διατηρείται εσαεί: εντούτοις, είναι αδιαμφισβήτητο ότι η αντίληψη μιας γλώσσας ως κοινής γλώσσας συνεννόησης ενισχύει το κύρος της.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

[2] Άρθρο 3 ΣΕΕ και άρθρο 22 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι περίπου 60 περιφερειακές και μειονοτικές γλώσσες που ομιλούνται στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[3] Άρθρο 1 του κανονισμού 1 του Συμβουλίου, της 15ης Απριλίου 1958, περί καθορισμού του γλωσσικού καθεστώτος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 14, και διορθωτικό ΕΕ 2018, L 323, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 517/2013 του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2013 (ΕΕ 2013, L 158, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1/58).

3. Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει καθεστώς ισοτιμίας για όλες τις επίσημες γλώσσες της, ο καθορισμός ορισμένης γλώσσας ως κοινής γλώσσας συνεννόησης για συγκεκριμένο σκοπό θα πρέπει να δικαιολογείται αντικειμενικά και εύλογα, αφού ένας τέτοιος καθορισμός παρέχει αναμφίβολα πλεονέκτημα για τους υποψηφίους που γνωρίζουν καλά τη γλώσσα αυτή. Η νομολογία του Δικαστηρίου δέχεται ότι οι ανάγκες της υπηρεσίας παρέχουν την απαιτούμενη δικαιολόγηση, υπό την επιφύλαξη δύο προϋποθέσεων. Πρώτον, ότι η δικαιολόγηση που προβάλλεται θα πρέπει να έχει σχέση με τα καθήκοντα τα οποία θα κληθούν να ασκήσουν οι προσλαμβανόμενοι. Δεύτερον, ότι τα αποδεικτικά στοιχεία των οποίων γίνεται επίκληση προκειμένου να δικαιολογηθεί ο εκάστοτε περιορισμός πρέπει να είναι ακριβή, αξιόπιστα και συνεκτικά [4].

4. Εν προκειμένω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της απόφασης της 9ης Σεπτεμβρίου 2020, Ιταλία κατά Επιτροπής (T-437/16, EU:T:2020:410, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε προκήρυξη γενικού διαγωνισμού για την πρόσληψη διοικητικών υπαλλήλων στον τομέα του ελέγχου (AD 5/AD 7) [5]. Στην επίδικη εν προκειμένω προκήρυξη [6] ορίζεται ότι οι υποψήφιοι πρέπει να πληρούν τους ακόλουθους ειδικούς όρους όσον αφορά τις γλώσσες:

– Γλώσσα 1: ελάχιστο επίπεδο – C1 σε μία από τις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ·

– Γλώσσα 2: ελάχιστο επίπεδο – B2 στην αγγλική, γαλλική ή γερμανική γλώσσα· υποχρεωτικά διαφορετική από τη γλώσσα 1 [7].

5. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι ο περιορισμός της επιλογής, από τους υποψηφίους, της δεύτερης γλώσσας του διαγωνισμού μόνο μεταξύ της αγγλικής, της γαλλικής και της γερμανικής γλώσσας δικαιολογείται αντικειμενικώς, ούτε ότι τελεί σε αναλογία προς τον επιδιωκόμενο πρωταρχικό σκοπό, ο οποίος συνίσταται στην πρόσληψη διοικητικών υπαλλήλων δυνάμενων να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα. Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν απέδειξε ούτε ότι ο περιορισμός δικαιολογείται από δημοσιονομικούς και

[4] Βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 2012, Ιταλία κατά Επιτροπής (C-566/10 P, EU:C:2012:752), της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2019:251), της 26ης Μαρτίου 2019, Ισπανία κατά Κοινοβουλίου (C-377/16, EU:C:2019:249), της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, Ιταλία κατά Επιτροπής (T-353/14 και T-17/15, EU:T:2016:495), της 14ης Δεκεμβρίου 2017, PB κατά Επιτροπής (T-609/16, EU:T:2017:910), της 3ης Μαρτίου 2021, Barata κατά Κοινοβουλίου (T-723/18, EU:T:2021:113), και της 9ης Ιουνίου 2021, Calhau Correia de Paiva κατά Επιτροπής (T-202/17, EU:T:2021:323).

[5] EPSO/AD/322/16 (ΕΕ 2016, C 171 A, σ. 1, στο εξής: επίδικη προκήρυξη).

[6] Το άρθρο 2 της απόφασης 2002/620/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής, του Δικαστηρίου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, της Επιτροπής των Περιφερειών και του ευρωπαίου διαμεσολαβητή, της 25ης Ιουλίου 2002, για την ίδρυση της υπηρεσίας επιλογής του προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2002, L 197, σ. 53), μεταβίβασε στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού (EPSO) την αρμοδιότητα διεξαγωγής των γενικών διαγωνισμών στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 30, πρώτο εδάφιο, και το παράρτημα ΙΙΙ του ΚΥΚ. Κατά το άρθρο 4 της ίδιας απόφασης, κάθε προσφυγή σχετική με την άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί στην EPSO στρέφεται κατά της Επιτροπής.

[7] Το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες, το οποίο καταρτίστηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης [σύσταση του Συμβουλίου Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης αριθ. R (98) 6, της 17ης Μαρτίου 1998, στο εξής: ΚΕΠΑ], ορίζει έξι επίπεδα γλωσσικών γνώσεων, από το επίπεδο A1 έως το επίπεδο C2. Ένας εκ των πινάκων που συνοδεύουν το ΚΕΠΑ περιέχει σύνοψη των επιπέδων γλωσσομάθειας. Το επίπεδο C1, το οποίο αντιστοιχεί στις γλωσσικές γνώσεις «αυτάρκη χρήστη», περιγράφεται ως εξής: «Μπορεί να κατανοεί μια μεγάλη ποικιλία μακροσκελών και απαιτητικών κειμένων, καθώς και των έμμεσων νοημάτων τους. Μπορεί να εκφράζεται αυθόρμητα και άνετα, δίχως να δίνει την εντύπωση ότι ψάχνει να βρει τις λέξεις. Μπορεί να χρησιμοποιεί τη γλώσσα με τρόπο αποτελεσματικό και ευέλικτο στην κοινωνική, επαγγελματική ή ακαδημαϊκή του ζωή. Μπορεί να εκφράζεται για πολύπλοκα θέματα με τρόπο άνετο και λόγο ορθά δομημένο, πράγμα που φανερώνει ότι ο χρήστης έχει τον έλεγχο των εργαλείων οργάνωσης, εκφοράς και συνοχής του λόγου του». Το επίπεδο B2, το οποίο αντιστοιχεί στις γλωσσικές γνώσεις «ανεξάρτητου χρήστη», περιγράφεται ως εξής: «Μπορεί να κατανοεί το ουσιαστικό περιεχόμενο συγκεκριμένων ή αφηρημένων θεμάτων ενός πολύπλοκου κειμένου, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών όρων που σχετίζονται με την ειδικότητά του. Μπορεί να επικοινωνεί με αυθορμητισμό και άνεση, σε βαθμό που να συζητά με ομιλητή της γλώσσας-στόχου χωρίς προσκόμματα. Μπορεί να εκφράζεται με σαφήνεια και λεπτομέρειες για μια μεγάλη ποικιλία θεμάτων, να εκφέρει άποψη για θέματα επικαιρότητας και να παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διάφορων δυνατοτήτων».

λειτουργικούς περιορισμούς ή/και από τη φύση της διαδικασίας επιλογής[8]. Με την αίτησή της αναιρέσεως ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο της επέβαλε δυσανάλογο βάρος αποδείξεως όσον αφορά τη δικαιολόγηση του ως άνω περιορισμού. Περαιτέρω, η Επιτροπή αμφισβητεί την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε προς στήριξη του εν λόγω περιορισμού.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Ο κανονισμός 1/58

6. Με τον κανονισμό 1/58, το Συμβούλιο άσκησε την εξουσία που του απονέμει το νυν άρθρο 342 ΣΛΕΕ να θεσπίζει κανόνες που διέπουν, μεταξύ άλλων, τη χρήση των γλωσσών από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εντός αυτών. Η νυν ισχύουσα μορφή του κανονισμού έχει ως εξής, κατά το μέρος που αφορά την υπό κρίση υπόθεση:

«Άρθρο 1

Οι επίσημες γλώσσες και γλώσσες εργασίας των οργάνων της Ένωσης είναι η αγγλική, η βουλγαρική, η γαλλική, η γερμανική, η δανική, η ελληνική, η εσθονική, η ιρλανδική, η ισπανική, η ιταλική, η κροατική, η λετονική, η λιθουανική, η μαλτεζική, η ολλανδική, η ουγγρική, η πολωνική, η πορτογαλική, η ρουμανική, η σλοβακική, η σλοβενική, η σουηδική, η τσεχική και η φινλανδική.

[…]

Άρθρο 6

Τα όργανα της [Ευρωπαϊκής Ένωσης] δύνανται να καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής αυτού του γλωσσικού καθεστώτος στους κανονισμούς τους.»

B. Ο Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων

7. Καθ' ο μέτρο αφορά την υπό κρίση υπόθεση, το άρθρο 1δ του ΚΥΚ[9] προβλέπει τα εξής:

«1. Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, απαγορεύεται οποιαδήποτε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, ηλικίας, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

[…]

6. Τηρουμένης της αρχής περί μη διακρίσεων και της αρχής της αναλογικότητας, κάθε περιορισμός στην εφαρμογή των αρχών αυτών πρέπει να είναι εύλογα και αντικειμενικά

[8] Απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2020, Ιταλία κατά Επιτροπής (T-437/16, EU:T:2020:410, σκέψη 197).

[9] Κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 259/68 του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 1968, περί καθορισμού του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και περί θεσπίσεως ειδικών μέτρων προσωρινώς εφαρμοστέων στους υπαλλήλους της Επιτροπής (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 108), όπως έχει τροποποιηθεί (στο εξής: ΚΥΚ).

δικαιολογημένος και πρέπει να ανταποκρίνεται σε θεμιτούς στόχους γενικού συμφέροντος στο πλαίσιο της πολιτικής προσωπικού […]».

8. Το κεφάλαιο 1 του τίτλου III του ΚΥΚ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πρόσληψη», αποτελείται από τα άρθρα 27 έως 34. Το άρθρο 27 προβλέπει τα εξής:

«Η πρόσληψη πρέπει να εξασφαλίζει στο θεσμικό όργανο τις υπηρεσίες υπαλλήλων που κατέχουν τα πιο υψηλά προσόντα ικανότητας, απόδοσης και ακεραιότητας και επιλέγονται από την ευρύτερη δυνατή γεωγραφική βάση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών της Ένωσης. Καμία θέση δεν προορίζεται αποκλειστικά για τους υπηκόους ορισμένου κράτους μέλους. […]»

9. Κατά το άρθρο 28, στοιχείο στ΄:

«Κανείς δεν δύναται να διορισθεί υπάλληλος:

[…] αν δεν αποδεικνύει, ότι διαθέτει σε βάθος γνώση μιας από τις γλώσσες της Ένωσης και ικανοποιητική γνώση άλλης γλώσσας της Ένωσης, στο μέτρο που είναι αναγκαίο για τα καθήκοντα που καλείται να ασκήσει.»

10. Το παράρτημα III του ΚΥΚ φέρει τον τίτλο «Διαδικασία διαγωνισμών». Το άρθρο 1 αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Η προκήρυξη διαγωνισμού αποφασίζεται από την αρμόδια για διορισμούς αρχή, κατόπιν διαβουλεύσεως με την επιτροπή ίσης εκπροσωπήσεως.

Η προκήρυξη πρέπει να καθορίζει:

[…]

στ) ενδεχομένως τις γλωσσικές γνώσεις που απαιτούνται λόγω της ιδιαίτερης φύσεως των θέσεων που πρόκειται να πληρωθούν·

[…]».

III. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και τα αιτήματα

11. Στις σκέψεις 1 έως 13 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης συνοψίζονται τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και οι όροι της επίδικης προκήρυξης.

12. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

– εφόσον κρίνει ότι η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση, να απορρίψει την πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή ως αβάσιμη·

– να καταδικάσει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα της παρούσας διαδικασίας καθώς και της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

13. Προς στήριξη των αιτημάτων της, η Επιτροπή προβάλλει τρεις λόγους αναιρέσεως.

14. Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως έχει τρία σκέλη. Με το πρώτο σκέλος, που αφορά τη σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο και παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης.

15. Με το δεύτερο σκέλος βάλλονται οι σκέψεις 113, τελευταία περίοδος, 138, 144, 147, τελευταία περίοδος, 157 έως 161, 193 και 197 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, διά των σκέψεων αυτών, κλήθηκε να φέρει δυσανάλογο βάρος αποδείξεως όσον αφορά τόσο την υποχρέωση αιτιολόγησης του περιορισμού της επιλογής της δεύτερης γλώσσας που επέβαλε η επίδικη προκήρυξη όσο και την εκτίμηση των αποδείξεων που προσκόμισε η Επιτροπή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προς στήριξη της αιτιολόγησης που προέβαλε συναφώς η EPSO.

16. Με το τρίτο σκέλος, το οποίο αφορά τις σκέψεις 132 έως 135 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή προβάλλει πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον η νομολογία δεν επιβάλλει στην Επιτροπή να προσδιορίσει, μεταξύ των εσωτερικών της κανόνων, συγκεκριμένη, νομικά δεσμευτική πράξη στην οποία θα πρέπει να βασίζεται η επιβολή περιορισμών σχετικών με το γλωσσικό καθεστώς.

17. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παραμόρφωση του περιεχομένου αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου και ζητείται να αναγνωριστούν επτά σχετικές περιπτώσεις. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται ότι η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ανάλυση σχετικά με τις γλώσσες επικοινωνίας των υποψηφίων είναι μη σύννομη.

18. Η Ιταλική Δημοκρατία αντικρούει την επιχειρηματολογία της Επιτροπής. Ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

19. Το Βασίλειο της Ισπανίας παρεμβαίνει υπέρ της Ιταλικής Δημοκρατίας.

20. Η υπό κρίση υπόθεση συνενώθηκε με την υπόθεση C-635/20 προς διευκόλυνση της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 2ας Μαρτίου 2022, κατά την οποία οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στα ερωτήματα που έθεσε το Δικαστήριο γραπτώς και προφορικώς.

21. Σύμφωνα με τη σχετική υπόδειξη του Δικαστηρίου, οι παρούσες προτάσεις μου αφορούν μόνον τον πρώτο λόγο αναιρέσεως.

IV. Εκτίμηση του πρώτου λόγου αναιρέσεως

A. Επί του πρώτου σκέλους

22. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι πλημμελής λόγω πλάνης περί το δίκαιο, καθόσον στη σκέψη αυτή διατυπώνεται η κρίση ότι δεν μπορεί να τεκμαίρεται άνευ περαιτέρω εξηγήσεων ότι ένας νεοπροσληφθείς υπάλληλος ο οποίος δεν γνωρίζει την αγγλική, τη γαλλική ή τη γερμανική γλώσσα δεν είναι ικανός να παράσχει αμέσως

εργασία που να είναι χρήσιμη για θεσμικό όργανο της Ένωσης. Αντ' αυτού, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εκτιμήσει αν ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας μπορεί να δικαιολογηθεί αντικειμενικώς, με βάση το συμφέρον της υπηρεσίας, λόγω της ανάγκης πρόσληψης υποψηφίων που να μπορούν να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα. Κατά την Επιτροπή, υφίσταται διαφορά μεταξύ υποψηφίου ικανού «να παράσχει αμέσως εργασία που να είναι χρήσιμη» και υποψηφίου που μπορεί «να αναλάβει αμέσως καθήκοντα». Δεδομένου δε ότι η πλάνη αυτή στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο συνέβαλε ουσιωδώς στην απόφασή του να απορρίψει τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν τον σύνδεσμο μεταξύ της χρήσης των τριών αυτών γλωσσών από το σώμα των Επιτρόπων και των εργασιών των υπηρεσιών της Επιτροπής, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

23. Στη σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης διαλαμβάνονται τα εξής:

«Ειδικότερα, ούτε από τα κείμενα αυτά, ούτε, κατά μείζονα λόγο, από τα λοιπά στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι υφίσταται αναγκαίος σύνδεσμος μεταξύ των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, ιδίως εκείνων που διεξάγονται στο πλαίσιο του σώματος των Επιτρόπων, και των καθηκόντων που θα κληθούν να ασκήσουν οι επιτυχόντες στον επίμαχο διαγωνισμό, ήτοι των ελεγκτικών καθηκόντων που περιγράφηκαν στη σκέψη 96 ανωτέρω. Πράγματι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι τα μέλη ορισμένου θεσμικού οργάνου χρησιμοποιούν αποκλειστικώς μία ή συγκεκριμένες γλώσσες κατά τις συσκέψεις τους, δεν μπορεί να τεκμαίρεται άνευ περαιτέρω εξηγήσεων ότι ένας νεοπροσληφθείς υπάλληλος, ο οποίος δεν γνωρίζει καμία από τις γλώσσες αυτές, δεν είναι ικανός να παράσχει αμέσως εργασία που να είναι χρήσιμη για το εν λόγω θεσμικό όργανο (απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, Ιταλία κατά Επιτροπής, T-353/14 και T-17/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:495, σκέψεις 121 και 122). Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, πρόκειται για σαφώς εξειδικευμένα καθήκοντα, τα οποία, a priori, δεν συνδέονται στενά με τις εργασίες του σώματος των Επιτρόπων.»

24. Σημειώνω καταρχάς ότι το άρθρο 1δ, παράγραφος 6, πρώτη περίοδος, του ΚΥΚ προβλέπει ότι κάθε περιορισμός στην εφαρμογή της αρχής περί μη διακρίσεων πρέπει να είναι εύλογα και αντικειμενικά δικαιολογημένος και πρέπει να ανταποκρίνεται σε θεμιτούς στόχους γενικού συμφέροντος στο πλαίσιο της πολιτικής προσωπικού. Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, διαφορετική μεταχείριση λόγω γλώσσας, όπως αυτή που απορρέει από τον περιορισμό της επιλογής της δεύτερης γλώσσας, μπορεί να γίνει δεκτή μόνον εφόσον ο περιορισμός αυτός είναι αντικειμενικά δικαιολογημένος και τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας[10]. Οι εκτιμήσεις αυτές αναπτύσσονται στις σκέψεις 60 και 61 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με παραπομπή στις σκέψεις 89 έως 90 της απόφασης Επιτροπή κατά Ιταλίας[11], η οποία με τη σειρά της παραπέμπει στη σκέψη 88 της απόφασης Ιταλία κατά Επιτροπής[12].

25. Για να εκτιμηθεί αν η διαφορετική μεταχείριση είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη και αν τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας, πρέπει καταρχάς να εξακριβωθούν οι ανάγκες αυτές. Εν προκειμένω, στο σημείο 1.3 των γενικών κανόνων που

[10] Βλ., επίσης, σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

[11] Απόφαση της 26ης Μαρτίου 2019 (C-621/16 P, EU:C:2019:251).

[12] Απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2012 (C-566/10 P, EU:C:2012:752).

εφαρμόζονται στους γενικούς διαγωνισμούς, που δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της 27ης Φεβρουαρίου 2015[13], ορίζονται –κατά το μέρος που αφορά την υπό κρίση υπόθεση– τα εξής:

«Ανάλογα με τον διαγωνισμό, θα κληθείτε να αποδείξετε τις γλωσσικές σας γνώσεις μεταξύ των επισήμων γλωσσών της ΕΕ. Κατά γενικό κανόνα, θα πρέπει να γνωρίζετε άριστα (επίπεδο C1 του ΚΕΠΑ) μία από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ και να έχετε ικανοποιητική γνώση (επίπεδο B2 του ΚΕΠΑ) μίας ακόμη από τις γλώσσες αυτές. Όμως, η προκήρυξη του διαγωνισμού μπορεί να επιβάλει αυστηρότερες απαιτήσεις (ιδίως, στην περίπτωση θέσεων γλωσσομαθών). Εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην προκήρυξη του διαγωνισμού, η επιλογή της δεύτερης γλώσσας περιορίζεται κατά κανόνα στην αγγλική, τη γαλλική ή τη γερμανική γλώσσα […]

Η μακρόχρονη πρακτική των θεσμικών οργάνων της ΕΕ όσον αφορά τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται για την εσωτερική επικοινωνία και η ανάγκη εξωτερικής επικοινωνίας και χειρισμού υποθέσεων των υπηρεσιών συνετέλεσαν ώστε η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική γλώσσα να είναι οι ευρύτερα χρησιμοποιούμενες γλώσσες.

Οι επιλογές δεύτερης γλώσσας στους διαγωνισμούς έχουν οριστεί με γνώμονα το συμφέρον της υπηρεσίας, η οποία απαιτεί από τους νεοπροσληφθέντες να εντάσσονται αμέσως στο επιχειρησιακό προσωπικό και να είναι σε θέση να επικοινωνούν αποτελεσματικά στην καθημερινή τους εργασία. Διαφορετικά, θα μπορούσε να διαταραχθεί σοβαρά η αποτελεσματική λειτουργία των θεσμικών οργάνων.»

26. Επιπλέον, στο τμήμα της επίδικης προκήρυξης που φέρει τον τίτλο «Όροι συμμετοχής στον διαγωνισμό» ορίζεται ότι: «Η δεύτερη γλώσσα επιλογής πρέπει να είναι η αγγλική, η γαλλική ή η γερμανική. Αυτές είναι οι κύριες γλώσσες εργασίας των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και, προς το συμφέρον της υπηρεσίας, οι νεοπροσλαμβανόμενοι πρέπει να είναι αμέσως σε θέση να εργάζονται και να επικοινωνούν αποτελεσματικά στην καθημερινή τους εργασία σε τουλάχιστον μία από αυτές». Το παράρτημα ΙΙ της επίδικης προκήρυξης, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αιτιολόγηση του γλωσσικού καθεστώτος για την παρούσα διαδικασία επιλογής», ορίζει στο πρώτο εδάφιο αυτού ότι «οι προδιαγραφές στο τμήμα “ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ” της παρούσας προκήρυξης είναι σύμφωνες με τις βασικές απαιτήσεις για τις ειδικές δεξιότητες, την πείρα και τις γνώσεις, καθώς και την ανάγκη οι νεοπροσλαμβανόμενοι να είναι σε θέση να εργάζονται αποτελεσματικά, ιδίως με άλλα μέλη του προσωπικού». Στο επόμενο σημείο του παραρτήματος, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αιτιολόγηση της επιλογής γλωσσών για κάθε διαδικασία επιλογής», ορίζεται, στο δεύτερο εδάφιο, ότι: «Οι νεοπροσλαμβανόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να αναλάβουν και να εκτελούν αμέσως τα καθήκοντα για τα οποία έχουν προσληφθεί. Ως εκ τούτου, η EPSO πρέπει να διασφαλίσει ότι οι επιτυχόντες υποψήφιοι έχουν επαρκείς γνώσεις ενός συνδυασμού γλωσσών που θα τους επιτρέψει να εκτελούν τα καθήκοντά τους με αποτελεσματικό τρόπο και ιδίως ότι οι επιτυχόντες υποψήφιοι θα είναι σε θέση να επικοινωνούν αποτελεσματικά στην καθημερινή τους εργασία με τους συναδέλφους τους και με τα διευθυντικά στελέχη».

27. Επομένως, στις «πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας», όπως αυτές περιγράφονται στην επίδικη προκήρυξη, περιλαμβάνεται και η ανάγκη πρόσληψης υποψηφίων που θα είναι αμέσως ικανοί να εργαστούν αποτελεσματικά. Κατά συνέπεια, η διαπίστωση στη σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ήτοι ότι δεν μπορεί να τεκμαίρεται άνευ περαιτέρω εξηγήσεων ότι ένας νεοπροσληφθείς υπάλληλος ο οποίος δεν γνωρίζει τη γαλλική, τη γερμανική ή την

[13] ΕΕ 2015, C 70 A, σ. 1.

αγγλική γλώσσα δεν είναι ικανός να παράσχει αμέσως εργασία που να είναι χρήσιμη για το εκάστοτε θεσμικό όργανο, αναφέρεται στις «πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας», όπως αυτές περιγράφονται στην επίδικη προκήρυξη.

28. Το γεγονός ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι η απαίτηση να μπορούν οι νεοπροσλαμβανόμενοι «να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα» αποτελεί πρωταρχικής σημασίας στοιχείο για την αιτιολόγηση του περιορισμού της επιλογής της δεύτερης γλώσσας[14] και ότι χρησιμοποιεί τη φράση αυτή πολλές φορές στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης[15] δεν σημαίνει ότι άλλες διατυπώσεις που βασίζονται στο κείμενο της επίδικης προκήρυξης δεν είναι εξίσου λυσιτελείς προκειμένου να εκτιμηθεί αν τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύουν ότι ο εν λόγω περιορισμός είναι αντικειμενικά δικαιολογημένος και ότι τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας.

29. Ομολογουμένως, δεν είναι εύκολο να γίνει αντιληπτός ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι η παράθεση, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, διατύπωσης που περιλαμβάνεται στην επίδικη προκήρυξη, και της οποίας γίνεται επίκληση προκειμένου να δικαιολογηθεί ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας, μπορεί να καταστήσει την εν λόγω απόφαση αναιρετέα. Επιπλέον, είναι μάλλον δυσδιάκριτη η διαφορά του νεοπροσλαμβανόμενου υπαλλήλου που μπορεί «να αναλάβει αμέσως καθήκοντα» από εκείνον που είναι «ικανός να παράσχει αμέσως εργασία που να είναι χρήσιμη». Η Επιτροπή δεν εξηγεί στα υπομνήματά της σε τι συνίσταται η διάκριση αυτή, μολονότι την επικαλείται προκειμένου να υποστηρίξει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, κατά την άποψή της, ως ικανότητα εκτέλεσης χρήσιμης εργασίας νοείται η ικανότητα εκτέλεσης δευτερευόντων καθηκόντων, που δεν σχετίζονται με τα πραγματικά καθήκοντα των υποψηφίων. Η ερμηνεία αυτή, ωστόσο, έρχεται σε αντίθεση τόσο με τη συνήθη έννοια των λέξεων όσο και με το πλαίσιο εντός του οποίου χρησιμοποιούνται οι λέξεις αυτές στη σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

30. Ούτε είναι δυνατόν να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο το γεγονός ότι παραπέμπει, στη σκέψη 137 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σε προγενέστερη απόφαση στην οποία χρησιμοποίησε την ίδια διατύπωση και κατέληξε σε παρόμοιο συμπέρασμα, δεδομένου ότι το παρόν Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η Επιτροπή κατά της αποφάσεως εκείνης[16].

31. Ο έτερος κύριος ισχυρισμός της Επιτροπής είναι ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εξήγησε επαρκώς τους λόγους για τους οποίους δεν μπορεί να τεκμαίρεται άνευ περαιτέρω εξηγήσεων ότι ένας νεοπροσληφθείς υπάλληλος ο οποίος δεν γνωρίζει την αγγλική, τη γαλλική ή τη γερμανική γλώσσα δεν είναι ικανός να παράσχει αμέσως εργασία που να είναι χρήσιμη για θεσμικό όργανο της Ένωσης. Κατά τη γνώμη μου, ο ισχυρισμός αυτός ισοδυναμεί με απόπειρα αντιστροφής του βάρους αποδείξεως. Στην Επιτροπή εναπόκειται να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους διαφορετική μεταχείριση λόγω γλώσσας, όπως αυτή που απορρέει από τον επίμαχο περιορισμό της επιλογής της δεύτερης γλώσσας, είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη και τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας, είτε οι ανάγκες αυτές περιγράφονται με τη φράση

[14] Σκέψη 92 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

[15] Η φράση «να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα» απαντά τουλάχιστον 30 φορές στο κείμενο της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, μεταξύ άλλων στις σκέψεις αυτής όπου αναλύονται τα αποδεικτικά στοιχεία (σκέψεις 101 και 102), καθώς και σε εκείνες όπου διατυπώνονται τα ενδιάμεσα συμπεράσματα σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων (σκέψεις 98, 149, 188 και 197).

[16] Απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, Ιταλία κατά Επιτροπής (T-353/14 και T-17/15, EU:T:2016:495, σκέψεις 121 και 122). Η αίτηση αναιρέσεως που άσκησε η Επιτροπή κατά της αποφάσεως εκείνης απορρίφθηκε με την απόφαση της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2019:251).

ότι οι νεοπροσλαμβανόμενοι υπάλληλοι θα πρέπει να μπορούν «να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα» είτε με τη φράση ότι θα πρέπει να είναι «ικανοί να παράσχουν αμέσως εργασία που να είναι χρήσιμη» [17].

32. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Β. Επί του δεύτερου σκέλους

33. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο της επέβαλε δυσανάλογο βάρος αποδείξεως όσον αφορά τόσο το βάσιμο των στοιχείων της αιτιολογίας που παρατίθενται στην επίδικη προκήρυξη προς στήριξη του περιορισμού της επιλογής της δεύτερης γλώσσας όσο και την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η Επιτροπή προς στήριξη των δικαιολογητικών λόγων που επικαλείτο η EPSO.

1. Επί του βασίμου των στοιχείων της αιτιολογίας που παρατίθενται στην επίδικη προκήρυξη προς στήριξη του περιορισμού της επιλογής της δεύτερης γλώσσας

34. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, μολονότι εγείρει ορισμένα ζητήματα όσον αφορά την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση του βασίμου των στοιχείων της αιτιολογίας που παρατίθενται στην επίδικη προκήρυξη προς στήριξη του περιορισμού της επιλογής της δεύτερης γλώσσας [18], εντούτοις δεν προσβάλλει την εκτίμηση αυτή, διότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ακυρώνει την επίδικη προκήρυξη για διαφορετικούς λόγους.

35. Εντούτοις, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δέχεται ότι, δεδομένου ότι η προκήρυξη γενικού διαγωνισμού αποτελεί πράξη γενικής ισχύος, η αιτιολογία της μπορεί να περιορίζεται στην περιγραφή της όλης καταστάσεως που οδήγησε στην έκδοσή της και στην παράθεση των γενικών σκοπών που επιδιώκει η πράξη αυτή. Το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στην αναιτιολόγητη κρίση ότι η αιτιολογία που περιλαμβάνεται στην επίδικη προκήρυξη είναι «αόριστ[η] και γενικ[ή]» [19]. Η εν λόγω προκήρυξη συμμορφώνεται με την απαίτηση της νομολογίας κατά την οποία τυχόν κανόνες οι οποίοι περιορίζουν την επιλογή της δεύτερης γλώσσας πρέπει να προβλέπουν σαφή, αντικειμενικά και προβλέψιμα κριτήρια προκειμένου οι υποψήφιοι να γνωρίζουν, αρκετό χρόνο πριν, ποιες γλωσσικές απαιτήσεις ισχύουν, ώστε να μπορούν να προετοιμαστούν για τους διαγωνισμούς υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες.

36. Στη σκέψη 100 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στην κρίση ότι το στοιχείο της αιτιολογίας που αφορά την ανάγκη να μπορούν οι νεοπροσλαμβανόμενοι να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα δεν μπορεί, λαμβανομένης υπόψη της αόριστης και γενικής διατυπώσεώς του και ελλείψει συγκεκριμένων στοιχείων, στην επίδικη προκήρυξη, προς τεκμηρίωσή του, να δικαιολογήσει τον περιορισμό της επιλογής της δεύτερης γλώσσας. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε αν τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή σχετικά με την ανάγκη να μπορούν οι νεοπροσλαμβανόμενοι να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα δικαιολογούν τον περιορισμό αυτόν. Κατέληξε δε στην κρίση ότι

[17] Πρβλ. απόφαση της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2019:251, σκέψη 93 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[18] Σκέψεις 46 έως 101 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

[19] Σκέψη 100 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει [20]. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο βασίστηκε και στα δύο σκέλη της ανάλυσής του προκειμένου να ακυρώσει την επίδικη προκήρυξη. Συνεπώς, για λόγους πληρότητας, θα εξετάσω τις αιτιάσεις που προβάλλει η Επιτροπή κατά του πρώτου μέρους της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

37. Η Επιτροπή διατείνεται ότι η επίδικη προκήρυξη συμμορφώνεται με την απαίτηση κατά την οποία τυχόν κανόνες οι οποίοι περιορίζουν την επιλογή της δεύτερης γλώσσας πρέπει να προβλέπουν σαφή, αντικειμενικά και προβλέψιμα κριτήρια προκειμένου οι υποψήφιοι να γνωρίζουν, αρκετό χρόνο πριν, ποιες γλωσσικές απαιτήσεις ισχύουν, ώστε να μπορούν να προετοιμαστούν για τους διαγωνισμούς υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες.

38. Τα κριτήρια της σαφήνειας, της αντικειμενικότητας και της προβλεψιμότητας απορρέουν από τη σκέψη 90 της απόφασης Ιταλία κατά Επιτροπής [21]. Στις σκέψεις 87 έως 94 της απόφασης εκείνης διευκρινίζεται ότι τα θεσμικά όργανα για τα οποία προκηρύχθηκαν οι διαγωνισμοί στην υπόθεση εκείνη δεν είχαν θεσπίσει εσωτερικούς κανόνες κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 1/58 που να καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής του γλωσσικού καθεστώτος.

39. Στη σκέψη 95 της εν λόγω απόφασης διαλαμβάνονται τα εξής:

«Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι οι υποψήφιοι είχαν τη δυνατότητα να προετοιμαστούν μετά τη δημοσίευση της προκηρύξεως του διαγωνισμού. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι το χρονικό διάστημα μεταξύ της δημοσιεύσεως καθεμιάς από τις επίδικες προκηρύξεις και της ημερομηνίας των γραπτών δοκιμασιών δεν παρέχει κατ' ανάγκη τη δυνατότητα στους υποψηφίους να αποκτήσουν επαρκείς γλωσσικές γνώσεις προκειμένου να αποδείξουν τα επαγγελματικά τους προσόντα. Όσον αφορά τη δυνατότητα εκμαθήσεως μίας από τις τρεις προαναφερθείσες γλώσσες με σκοπό τη συμμετοχή σε μελλοντικούς διαγωνισμούς, η δυνατότητα αυτή προϋποθέτει ότι οι γλώσσες που έχει επιλέξει η EPSO πρέπει να μπορούν να γίνουν γνωστές πολύ νωρίτερα. Πάντως, η έλλειψη [εσωτερικών κανόνων θεσπισθέντων κατά το άρθρο 6 του κανονισμού 1/58] δεν διασφαλίζει με κανένα τρόπο ότι η επιλογή των γλωσσών των διαγωνισμών θα είναι πάντοτε η ίδια και δεν καθιστά δυνατή οποιαδήποτε πρόβλεψη στον τομέα αυτό.» [22]

40. Επομένως, τα κριτήρια της σαφήνειας, της αντικειμενικότητας και της προβλεψιμότητας αντανακλούν την απαίτηση να γνωρίζουν οι δυνητικοί υποψήφιοι αρκετό χρόνο πριν ότι, προκειμένου να μπορούν να καταλάβουν θέση εργασίας σε θεσμικό όργανο, θα πρέπει να αποκτήσουν γνώσεις μίας (ή περισσοτέρων) συγκεκριμένης γλώσσας (ή γλωσσών) σε καθορισμένο επίπεδο, που να είναι δυνατόν να κριθεί αντικειμενικά. Κατά την επίδικη προκήρυξη απαιτείται γνώση της αγγλικής, της γαλλικής ή της γερμανικής γλώσσας σε επίπεδο Β2. Η απαίτηση αυτή είναι αναμφισβήτητα σαφής και αντικειμενική. Ωστόσο, ο συνολικός αριθμός ωρών που προτείνεται συνήθως για τον σκοπό της προετοιμασίας για τις εξετάσεις γλώσσας του επιπέδου Β2 φαίνεται να κυμαίνεται μεταξύ 500 και 650 [23]. Εκτός λοιπόν και αν γίνει δεκτό ότι οι δυνητικοί υποψήφιοι ήταν πράγματι σε θέση να αποκτήσουν γνώσεις, σε αυτό το επίπεδο, μίας από τις τρεις γλώσσες που ορίζονται στην επίδικη προκήρυξη στον χρόνο που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας της δημοσίευσής της και της ημερομηνίας πραγματοποίησης της δοκιμασίας στην αντίστοιχη γλώσσα, η επίδικη προκήρυξη δεν είναι δυνατόν να πληροί το

[20] Βλ., ιδίως, σκέψη 197 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

[21] Απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2012 (C-566/10 P, EU:C:2012:752).

[22] Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2018:611, σημείο 175) και απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2012, Ιταλία κατά Επιτροπής (C-566/10 P, EU:C:2012:752, σκέψη 67).

[23] Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση Ισπανία κατά Κοινοβουλίου (C-377/16, EU:C:2018:610, σημείο 46).

κριτήριο της προβλεψιμότητας που περιγράφεται στη σκέψη 95 της απόφασης Ιταλία κατά Επιτροπής[24]. Επιπλέον, η απαίτηση αυτή προστίθεται στην επιφύλαξη ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας μπορεί να γίνει δεκτός μόνον εφόσον δικαιολογείται αντικειμενικά και τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας[25]. Επομένως, είναι εσφαλμένος ο διαφαινόμενος υπαινιγμός της Επιτροπής ότι, εφόσον αποδειχθεί ότι οι κανόνες οι οποίοι περιορίζουν την επιλογή της δεύτερης γλώσσας είναι σαφείς, αντικειμενικοί και προβλέψιμοι, τότε το Γενικό Δικαστήριο απαλλάσσεται από την υποχρέωση να προβεί σε εκτίμηση του βασίμου των στοιχείων της αιτιολογίας που παρατίθενται στην επίδικη προκήρυξη προς στήριξη του περιορισμού της επιλογής της δεύτερης γλώσσας.

2. Επί της εκτίμησης των αποδεικτικών στοιχείων

41. Η Επιτροπή προβάλλει σειρά επιμέρους επιχειρημάτων διά των οποίων επιδιώκει να αποδείξει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια του δικαστικού ελέγχου που θέτει η νομολογία.

42. Προκαταρκτικώς, επισημαίνω ότι η νομολογία αναγνωρίζει ότι το άρθρο 2 του ΚΥΚ παρέχει στα θεσμικά όργανα της Ένωσης ευρεία εξουσία εκτιμήσεως και ανεξαρτησία ως προς τη δημιουργία θέσεως εργασίας υπαλλήλου ή λοιπού προσωπικού, ως προς την επιλογή του υπαλλήλου ή του λοιπού προσωπικού για την πλήρωση της δημιουργηθείσας θέσεως εργασίας και ως προς τη φύση της σχέσεως εργασίας που δημιουργείται με τον τρόπο αυτόν[26].

43. Όταν μια απόφαση προσβάλλεται με προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο καλείται να ασκήσει πλήρη δικαστικό έλεγχο τόσο των νομικών όσο και των πραγματικών ζητημάτων που αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας. Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται στο σημείο 24 των παρουσών προτάσεων, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης έχουν την εξουσία να ελέγχουν αν ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας δικαιολογείται αντικειμενικά και τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας.

44. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας M. Bobek στις προτάσεις του στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιταλίας[27], υποβληθείσες στο πλαίσιο πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων παρεμφερών με αυτά που εξετάζονται στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, η πλειονότητα των σχετικών με τον περιορισμό της δεύτερης γλώσσας λόγων που διατυπώθηκαν στην επίδικη προκήρυξη, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή προς στήριξή τους, βασίζονται σε εμπειρικές διαπιστώσεις. Η ευρεία διακριτική ευχέρεια που διέθετε η Διοίκηση στην υπόθεση εκείνη περιελάμβανε την επιλογή της ως προς το αν και πώς θα περιόριζε την επιλογή της δεύτερης γλώσσας στον διαγωνισμό εκείνο, καθώς και την αιτιολογία που θα επικαλείτο προς στήριξη του εν λόγω περιορισμού. Αφ' ης στιγμής η EPSO αιτιολογεί συγκεκριμένη επιλογή δεύτερων γλωσσών επικαλούμενη σειρά εμπειρικών διαπιστώσεων, η προβαλλόμενη αιτιολογία, καθώς και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζονται προς στήριξή της υπόκεινται στον πλήρη έλεγχο των δικαστηρίων της Ένωσης. Ο έλεγχος αυτός εκτείνεται, μεταξύ άλλων, στο ζήτημα εάν τηρήθηκαν οι κανόνες περί του

[24] Απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2012 (C-566/10 P, EU:C:2012:752). Βλ., επίσης, απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, Ιταλία κατά Επιτροπής (T-353/14 και T-17/15, EU:T:2016:495, σκέψεις 50 και 51), η οποία επικυρώθηκε κατ' αναίρεση με την απόφαση της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2019:251).

[25] Απόφαση της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2019:251, σκέψη 91).

[26] Πρβλ. αποφάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2005, AB (C-288/04, EU:C:2005:526, σκέψεις 26 και 28), και της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-621/16 P, EU:C:2019:251, σκέψη 88 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[27] C-621/16 P (EU:C:2018:611, σημεία 105, 108 και 112).

βάρους αποδείξεως και της διεξαγωγής των αποδείξεων, καθώς και στο ζήτημα εάν εφαρμόστηκαν ορθά νομικά κριτήρια κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων [28].

45. Υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων αυτών, θα εξετάσω τα επιχειρήματα που προβάλλει η Επιτροπή προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι το Γενικό Δικαστήριο της επέβαλε δυσανάλογο βάρος αποδείξεως κατά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν.

46. Καταρχάς, όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι «ο βαθμός ακρίβειας της αιτιολογίας της αποφάσεως πρέπει να είναι ανάλογος των υλικών δυνατοτήτων και των τεχνικών συνθηκών ή της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί», επισημαίνω ότι η θέση αυτή απορρέει, μεταξύ άλλων, από τη σχετική με τον έλεγχο των συγκεντρώσεων νομολογία [29]. Είναι εύλογη η σκέψη ότι οι υλικές δυνατότητες που περιβάλλουν τη σύνταξη απόφασης σχετικά με τις συνέπειες που αναμένεται να επιφέρει συγκεκριμένη πράξη συγκέντρωσης επί του ανταγωνισμού, εντός των προθεσμιών που τάσσει ο οικείος κανονισμός συγκεντρώσεων της Ένωσης [30], επηρεάζουν τον βαθμό ακρίβειας της αιτιολογίας της απόφασης. Ωστόσο, τέτοιες περιστάσεις δεν υφίστανται εν προκειμένω: δεν πρόκειται για εκ των προτέρων εκτίμηση· δεν είναι απαραίτητο να λάβει η Διοίκηση από τρίτους λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με την αγορά και να βασιστεί σε αυτές· δεν απαιτείται περίπλοκη οικονομική ανάλυση, ούτε επιβάλλονται εκ του νόμου προθεσμίες. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν προσκόμισε στο Γενικό Δικαστήριο στοιχεία σχετικά με τις υλικές δυνατότητες που περιέβαλλαν την έκδοση της επίδικης προκήρυξης, ούτε διευκρίνισε ποιοι ήταν οι περιορισμοί που αντιμετώπισε η EPSO όσον αφορά τις προθεσμίες και τις τεχνικές συνθήκες, παράλειψη που θέτει υπό αμφισβήτηση ακόμη και το παραδεκτό του επιχειρήματος. Με δεδομένα όλα τα ανωτέρω, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η επίκληση της ως άνω νομολογίας προς στήριξη του ισχυρισμού ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη τα όρια του δικαστικού ελέγχου που επιβάλλει η νομολογία.

47. Ακολούθως, η Επιτροπή αμφισβητεί τη διαπίστωση, που διαλαμβάνεται στις σκέψεις 113, 138 και 157 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι από τα κείμενα που προσκομίστηκαν ως αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε ότι η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική γλώσσα είναι οι γλώσσες που πράγματι χρησιμοποιούνται από «όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής στην καθημερινή εργασία τους». Κατά την Επιτροπή, το μόνο κρίσιμο ζήτημα είναι αν οι υπηρεσίες στις οποίες θα τοποθετηθούν οι επιτυχόντες υποψήφιοι χρησιμοποιούν τις γλώσσες αυτές.

48. Θεωρώ το επιχείρημα αυτό μη πειστικό. Δεδομένου ότι η επίδικη προκήρυξη δεν διευκρινίζει σε ποιες υπηρεσίες ή, έστω, σε ποιο θεσμικό όργανο (ή σε ποια θεσμικά όργανα) [31] θα τοποθετηθούν οι επιτυχόντες υποψήφιοι, είναι αδύνατον να αξιολογηθεί η συγκεκριμένη δικαιολόγηση της διαφορετικής μεταχείρισης των υποψηφίων από την Επιτροπή. Εξάλλου, ο ισχυρισμός της Επιτροπής έρχεται σε αντίφαση με ένα άλλο επιχείρημα που αυτή προβάλλει, ήτοι ότι η καθημερινή εργασία του θεσμικού οργάνου συνίσταται στη σύνταξη πλήθους

[28] Απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Ιταλίας κ.λπ. (C-425/19 P, EU:C:2021:154, σκέψεις 52 έως 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[29] Απόφαση της 10ης Ιουλίου 2008, Bertelsmann και Sony Corporation of America κατά Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, σκέψη 167 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[30] Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1)

[31] Στο σημείο 1 της επίδικης προκήρυξης αναφέρεται ότι ο διαγωνισμός διοργανώνεται για την κατάρτιση εφεδρικών πινάκων, από τους οποίους τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρωτίστως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) και το Ελεγκτικό Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο), θα προσλάβουν νέα μέλη της δημόσιας διοίκησης ως «διοικητικούς υπαλλήλους» (ομάδα καθηκόντων AD). Στη σκέψη 104 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης επισημαίνεται ότι 4 από τους 72 επιτυχόντες προσελήφθησαν από άλλους εργοδότες, ήτοι 3 από το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 1 από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης.

προπαρασκευαστικών πράξεων, σημειώσεων, προσχεδίων και λοιπών εγγράφων, περιλαμβανομένων και εγγράφων ηλεκτρονικής επικοινωνίας, τα οποία αποτελούν εργαλεία ανάλυσης και επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της εσωτερικής λειτουργίας του θεσμικού αυτού οργάνου για τις ανάγκες έκδοσης των πράξεων που εκφράζουν τη θέση της οικείας υπηρεσίας. Το ζήτημα αν προκύπτει από τα αποδεικτικά στοιχεία ότι η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική γλώσσα είναι οι γλώσσες που πράγματι χρησιμοποιούνται από «όλες τις υπηρεσίες της Επιτροπής στην καθημερινή εργασία τους» είναι όντως κρίσιμο, εφόσον ενδέχεται οι επιτυχόντες υποψήφιοι να τοποθετηθούν σε οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία της Επιτροπής και να απασχοληθούν σε προπαρασκευαστικές εργασίες γενικής φύσεως. Εξάλλου, τα αποδεικτικά στοιχεία που εξετάζονται στις σκέψεις 113 και 138 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σχετίζονται με την εν γένει εσωτερική πρακτική της Επιτροπής στον γλωσσικό τομέα, και όχι με την εργασία ή τις διαδικασίες των συγκεκριμένων υπηρεσιών στις οποίες θα τοποθετηθούν οι επιτυχόντες υποψήφιοι. Βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιόν του, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να προβεί σε εκτίμηση άλλου ζητήματος, πέραν του αν η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική γλώσσα είναι οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται γενικά εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής.

49. Περαιτέρω, η Επιτροπή αμφισβητεί την κρίση που διατυπώνεται στη σκέψη 157 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ήτοι ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν συγκεκριμένα τις γλωσσικές γνώσεις του προσωπικού που εργάζεται στον τομέα του οικονομικού ελέγχου δεν αποδεικνύουν ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας τελεί σε αναλογία προς την ανάγκη να μπορούν οι νεοπροσλαμβανόμενοι να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα, διότι τα στοιχεία αυτά δεν καθιστούν δυνατό να καταδειχθεί ποιες είναι οι γλώσσες που χρησιμοποιούν οι διάφορες υπηρεσίες ή που είναι απολύτως αναγκαίες για την άσκηση των καθηκόντων οικονομικού ελέγχου [32]. Η Επιτροπή θεωρεί την ως άνω σκέψη παραδειγματική περίπτωση του δυσανάλογου βάρους αποδείξεως που της επέβαλε το Γενικό Δικαστήριο.

50. Στις σκέψεις 160 έως 162 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης αναλύονται τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία υπό το πρίσμα της παραδοχής ότι οι γλωσσικές γνώσεις του εν ενεργεία προσωπικού που εργάζεται στον τομέα του οικονομικού ελέγχου αποτελούν ένδειξη του ότι, προκειμένου να μπορούν να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα, οι νεοπροσλαμβανόμενοι πρέπει να διαθέτουν γνώση των γλωσσών αυτών. Ακόμη και υπό το πρίσμα της παραδοχής αυτής, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στην κρίση ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας δεν μπορεί να δικαιολογηθεί. Φαίνεται, επομένως, ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε διεξοδική εξέταση των αποδεικτικών στοιχείων που έθεσε η Επιτροπή στην κρίση του προκειμένου να εξακριβώσει αν τα στοιχεία αυτά ήταν ικανά να δικαιολογήσουν τον επίμαχο περιορισμό. Κατά συνέπεια, δεν αντιλαμβάνομαι πώς μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη ότι το Γενικό Δικαστήριο, με τον τρόπο που προσέγγισε τα αποδεικτικά στοιχεία, επέβαλε στην Επιτροπή δυσανάλογο βάρος αποδείξεως.

51. Στη συνέχεια, και αναφερόμενη συγκεκριμένα στο έγγραφο που μνημονεύεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως ανακοίνωση της Επιτροπής SEC(2006) 1489 τελικό, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη «Μετάφραση στην Επιτροπή», η Επιτροπή προβάλλει το επιχείρημα ότι κακώς το Γενικό Δικαστήριο προέβη, στη σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σε εκτίμηση του ζητήματος αν το εν λόγω έγγραφο καταδεικνύει ότι, στο πλαίσιο των διαδικασιών τις οποίες αυτό αφορά, γίνεται αποκλειστικώς χρήση των τριών διαδικαστικών γλωσσών περί των οποίων γίνεται μνεία σε αυτό [33]. Ο δε λόγος που η εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων υπό το πρίσμα του ερωτήματος αυτού είναι εσφαλμένη είναι ότι η Επιτροπή όφειλε

[32] Σκέψεις 152 έως 157 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

[33] Σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

μόνο να προσκομίσει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική γλώσσα χρησιμοποιούνται κυρίως για την εσωτερική και εξωτερική επικοινωνία και για τον χειρισμό των υποθέσεων, όπως αναφέρεται στην επίδικη προκήρυξη [34].

52. Στις σκέψεις 140 έως 142 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης διατυπώνεται η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής SEC(2006) 1489 τελικό, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη «Μετάφραση στην Επιτροπή». Στη σκέψη 143 γίνεται δεκτό ότι η ανακοίνωση αυτή δεν είναι λυσιτελής για την επίλυση της διαφοράς. Στη συνέχεια της απόφασης δεν υπάρχει άλλη αναφορά στο έγγραφο αυτό. Στις σκέψεις 144 έως 148 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης αναλύεται το έγγραφο που φέρει τον τίτλο «Γλωσσικές απαιτήσεις αναλόγως της διαδικασίας λήψεως αποφάσεως». Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση δόθηκε στην Επιτροπή η ευκαιρία να διευκρινίσει ποιος είναι ο σύνδεσμος μεταξύ της ανακοίνωσης της Επιτροπής SEC(2006) 1489 τελικό, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη «Μετάφραση στην Επιτροπή» και των εγγράφων που εξετάζονται αναλυτικά στις σκέψεις 144 έως 148 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε με τον ισχυρισμό ότι η φράση «εν πάση περιπτώσει» στην αρχή της σκέψεως 144 καταδεικνύει ότι το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη του το εν λόγω έγγραφο κατά την ανάλυση που αναπτύσσεται στις σκέψεις 144 έως 148 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Από την αντικειμενική θεώρηση των σχετικών χωρίων της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης καταδεικνύεται ότι, ως προς το ζήτημα αυτό, οι ισχυρισμοί της Επιτροπής δεν ευσταθούν.

53. Στη συνέχεια, η Επιτροπή βάλλει κατά των σκέψεων 159 έως 161 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όπου εξετάζεται το πλεονέκτημα που αποκτούν, ενδεχομένως, οι υποψήφιοι που έχουν γνώσεις συγκεκριμένων γλωσσών έναντι άλλων υποψηφίων που δεν έχουν τις ίδιες γνώσεις.

54. Στις σκέψεις 150 έως 157 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης αξιολογούνται τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις γλωσσικές δεξιότητες των μελών του προσωπικού που υπάγονται στις διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής και ασκούν καθήκοντα οικονομικού ελέγχου. Στις σκέψεις 159 έως 165 της απόφασης διατυπώνονται συγκεκριμένα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αξιολόγηση των ως άνω αποδεικτικών στοιχείων. Στην πρώτη περίοδο της σκέψης 159 αναφέρεται ορθώς ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας μπορεί να γίνει δεκτός μόνον εφόσον είναι αντικειμενικά δικαιολογημένος και τελεί σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας. Στη συνέχεια, στη σκέψη 161 διαπιστώνεται ότι, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν, μόνον η γνώση της αγγλικής γλώσσας θα μπορούσε να θεωρηθεί ως παρέχουσα πλεονέκτημα στους δυνητικούς επιτυχόντες, ενώ από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία δεν καθίσταται σαφές για ποιο λόγο ένας υποψήφιος που διαθέτει εις βάθος γνώση της ιταλικής και ικανοποιητική γνώση της γερμανικής γλώσσας [35] θα ήταν σε θέση να αναλάβει αμέσως καθήκοντα, ενώ ένας υποψήφιος που διαθέτει εις βάθος γνώση της ιταλικής και ικανοποιητική γνώση της ολλανδικής ή της ισπανικής γλώσσας δεν θα ήταν στην ίδια θέση [36].

[34] Βλ. σκέψη 3, τρίτο εδάφιο, της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όπου παρατίθεται το κείμενο της επίδικης προκήρυξης.

[35] Αντιλαμβάνομαι την περιγραφή αυτή ως αντιστοιχούσα σε γνώση της γλώσσας επιπέδου B2.

[36] Από τα στοιχεία που παρατίθενται στις σκέψεις 152 έως 155 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σχετικά με τις γλώσσες 1 και 2 φαίνεται να προκύπτει ότι περίπου 83 % του προσωπικού που εργάζεται στον τομέα του οικονομικού ελέγχου γνωρίζει την αγγλική γλώσσα, 32 % τη γαλλική, 13 % την ολλανδική, 9 % τη γερμανική, 8 % την ισπανική και 8 % την ιταλική. Αν περιληφθεί στην εκτίμηση και η γλώσσα 3, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι: 95 % για την αγγλική γλώσσα, 75 % για τη γαλλική, 21 % για τη γερμανική, 19 % για την ολλανδική, 15 % για την ισπανική και 10 % για την ιταλική. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η επικοινωνία σε γλώσσα άλλη πέραν της αγγλικής έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό σημαντικού ποσοστού εργαζομένων από τις σχετικές εργασίες. Ποσοστό κυμαινόμενο μεταξύ 25 % και 60 % των εργαζομένων ενδέχεται να μη δύναται να επικοινωνήσει αποτελεσματικά εφόσον χρησιμοποιείται η γαλλική γλώσσα. Σε περίπτωση χρήσης της γερμανικής γλώσσας, το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 79 %. Επιπλέον, και όσον αφορά τις γλώσσες 1 και 2, φαίνεται ότι το ποσοστό των μελών του προσωπικού που γνωρίζει την ολλανδική γλώσσα υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσοστό εκείνων που γνωρίζουν τη γερμανική γλώσσα (13 % την ολλανδική, 9 % τη γερμανική)· ενώ όσον αφορά τις γλώσσες 1, 2 και 3, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 19 % για την ολλανδική γλώσσα και 21 % για τη γερμανική.

55. Επομένως, στις σκέψεις 159 έως 161 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης συγκρίνονται κατηγορίες υποψηφίων με διαφορετικές γλωσσικές δεξιότητες, στο πλαίσιο της προσπάθειας να εκτιμηθεί σε ποιο βαθμό οι υποψήφιοι που ανήκουν στις διαφορετικές αυτές κατηγορίες θα είναι σε θέση να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα. Δεν αντιλαμβάνομαι κατά ποιον τρόπο η αναφορά στο γεγονός ότι η γνώση συγκεκριμένων γλωσσών παρέχει πλεονέκτημα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι επιβάλλει στην Επιτροπή δυσανάλογο βάρος αποδείξεως.

56. Η Επιτροπή παραπονείται επίσης για τη σκέψη 159 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όπου διαπιστώνεται ότι «δεν υφίσταται κανένας βάσιμος λόγος για να μη γίνουν επίσης δεκτές όλες οι λοιπές επίσημες γλώσσες».

57. Η αποστροφή αυτή έχει αποσπαστεί από εκτενέστερη σκέψη, όπου διευκρινίζεται ότι, με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που τέθηκαν στην κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, και συγκεκριμένα με βάση τα στοιχεία σχετικά με τις γλωσσικές δεξιότητες των μελών του προσωπικού που υπάγονται στις διάφορες υπηρεσίες της Επιτροπής και ασκούν καθήκοντα οικονομικού ελέγχου, μόνον η γνώση της αγγλικής γλώσσας παρέχει σαφές πλεονέκτημα όσον αφορά τη δυνατότητα των επιτυχόντων υποψηφίων να αναλάβουν αμέσως καθήκοντα. Με άλλα λόγια, η μεν απαίτηση γνώσης της αγγλικής ως δεύτερης γλώσσας μπορεί ενδεχομένως να δικαιολογηθεί, αλλά η απαίτηση γνώσης, εναλλακτικά, είτε της αγγλικής είτε της γαλλικής ή της γερμανικής γλώσσας δεν είναι δικαιολογημένη. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, ως εκ τούτου, δεν υφίσταται κανένας βάσιμος λόγος για να μη γίνει δεκτός ο συνδυασμός της αγγλικής με μία ή περισσότερες άλλες επίσημες γλώσσες, πέραν της γαλλικής και/ή της γερμανικής ή επιπροσθέτως αυτών. Δεν μπορώ να θεωρήσω εσφαλμένο το συμπέρασμα αυτό. Δεν προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο απέκλεισε το ενδεχόμενο να είχε καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα, αν η Επιτροπή είχε προσκομίσει άλλα στοιχεία που θα μπορούσαν να το στηρίξουν. Και πάλι, δεν αντιλαμβάνομαι κατά ποια έννοια το Γενικό Δικαστήριο, το οποίο κατέληξε στην κρίση του με βάση τα στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν του, επέβαλε στην Επιτροπή δυσανάλογο βάρος αποδείξεως.

58. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε κατά την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με τη χρήση της αγγλικής, της γαλλικής και της γερμανικής γλώσσας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία έκρινε αλυσιτελή για τον λόγο ότι ενδέχεται να μην αποτελούν ορθή απεικόνιση των γλωσσικών γνώσεων των δυνητικών υποψηφίων[37]. Επικαλείται τη σκέψη 124 της απόφασης της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας[38], προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι, βάσει των στατιστικών στοιχείων, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να δεχθεί κατά τεκμήριο ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας δεν είναι δυσανάλογος, ιδίως με δεδομένο ότι τα στοιχεία αυτά δεν έχουν μεταβληθεί με την πάροδο των ετών.

59. Στη σκέψη 124 της απόφασης της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας[39], διαλαμβάνονται τα εξής:

«Συναφώς, μολονότι δεν αποκλείεται να μπορεί το συμφέρον της υπηρεσίας να δικαιολογήσει τον περιορισμό της επιλογής της γλώσσας 2 του διαγωνισμού σε μικρό αριθμό επίσημων γλωσσών των οποίων η γνώση είναι η ευρύτερα διαδεδομένη στην Ένωση (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2003, Kik κατά ΓΕΕΑ, C-361/01 P, EU:C:2003:434, σκέψη 94), και μάλιστα ακόμη και στο πλαίσιο διαγωνισμών γενικής φύσεως, όπως είναι ο διαγωνισμός τον οποίο αφορά η "Προκήρυξη γενικού διαγωνισμού – EPSO/AD/276/14 – Διοικητικοί υπάλληλοι (AD 5)",

[37] Σκέψη 193 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

[38] C-621/16 P (EU:C:2019:251).

[39] C-621/16 P (EU:C:2019:251).

εντούτοις, ένας τέτοιος περιορισμός πρέπει, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 92 και 93 της παρούσας αποφάσεως, να στηρίζεται οπωσδήποτε σε στοιχεία αντικειμενικώς επαληθεύσιμα τόσο από τους υποψηφίους στον διαγωνισμό όσο και από τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης και ικανά να δικαιολογήσουν τις απαιτούμενες γλωσσικές γνώσεις, [οι οποίες] πρέπει να τελούν σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας.»

60. Δεν θεωρώ ότι η θέση αυτή της νομολογίας επιβάλλει στο Γενικό Δικαστήριο να κρίνει ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας είναι κατά τεκμήριο δικαιολογημένος εφόσον η επιλογή περιορίζεται μεταξύ των γλωσσών των οποίων η γνώση είναι η ευρύτερα διαδεδομένη στην Ένωση. Αντιθέτως, κατά τη δική μου ερμηνεία, η θέση αυτή του Δικαστηρίου έχει την έννοια ότι, προκειμένου να δικαιολογήσει τον περιορισμό της επιλογής της δεύτερης γλώσσας, η Επιτροπή δύναται να επικαλεστεί αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις γλώσσες των οποίων η γνώση είναι η ευρύτερα διαδεδομένη στην Ένωση. Ωστόσο, ένας τέτοιος περιορισμός θα πρέπει να στηρίζεται σε στοιχεία αντικειμενικώς επαληθεύσιμα, από τους υποψηφίους στον διαγωνισμό και από τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης, και ικανά να δικαιολογήσουν τις απαιτούμενες γλωσσικές γνώσεις, οι οποίες πρέπει να τελούν σε αναλογία προς τις πραγματικές ανάγκες της υπηρεσίας.

61. Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε, καταρχάς, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή σχετικά με τη διάδοση της γερμανικής, της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας ως ξένων γλωσσών που ομιλούνται και διδάσκονται στην Ευρώπη [40]. Στις σκέψεις 189 έως 195 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τα αποδεικτικά στοιχεία, η αγγλική είναι μακράν η ξένη γλώσσα με το μεγαλύτερο ποσοστό εκμαθήσεως σε όλα τα επίπεδα της εκπαιδεύσεως και ακολουθούν η γαλλική, η γερμανική, η ρωσική και, σε μικρότερο βαθμό, η ισπανική, ενώ εκτιμάται ότι η αγγλική είναι μακράν η ξένη γλώσσα που ομιλείται περισσότερο στην Ευρώπη, και ακολουθούν η γερμανική, η ρωσική, η γαλλική και η ισπανική. Πρόσθετα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η γερμανική είναι η πλέον ομιλούμενη γλώσσα στην Ευρώπη και ότι οι τρεις ξένες γλώσσες που διδάσκονται και ομιλούνται περισσότερο στην Ευρώπη ως δεύτερη γλώσσα είναι η αγγλική, η γαλλική και η γερμανική (ομιλούμενες, αντιστοίχως, από το 38 %, το 12 % και το 11 % του πληθυσμού της Ένωσης).

62. Το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει κατόπιν ότι τα ανωτέρω στατιστικά στοιχεία αφορούν το σύνολο των πολιτών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που δεν έχουν ενηλικιωθεί· ενδέχεται, επομένως, τα στοιχεία αυτά να μην αποτελούν επαρκή απεικόνιση των γλωσσικών γνώσεων των δυνητικών υποψηφίων. Καταλήγει δε ότι η μόνη διαπίστωση στην οποία οδηγούν τα ως άνω στατιστικά στοιχεία είναι ότι ο αριθμός των δυνητικών υποψηφίων που επηρεάζονται από τον επίμαχο εν προκειμένω περιορισμό της επιλογής της δεύτερης γλώσσας είναι λιγότερο σημαντικός απ' ό,τι θα ήταν αν η επιλογή περιοριζόταν μεταξύ άλλων γλωσσών πέραν της αγγλικής, της γαλλικής και της γερμανικής, το γεγονός αυτό, όμως, δεν αρκεί αφ' εαυτού προκειμένου να συναχθεί ότι ο επίμαχος περιορισμός δεν εισάγει διάκριση.

63. Η ανωτέρω προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου δεν μπορεί να θεωρηθεί εσφαλμένη. Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο δεν απέρριψε τα προσκομισθέντα στατιστικά στοιχεία επειδή αφορούσαν και τους πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν ενηλικιωθεί. Στην πραγματικότητα, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι από τα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι ο περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας μόνο μεταξύ της αγγλικής, της γαλλικής και της γερμανικής γλώσσας ενδέχεται να επηρέασε αρνητικά λιγότερους δυνητικούς υποψηφίους σε σχέση με αντίστοιχο περιορισμό που θα αφορούσε άλλο

[40] Σκέψεις 189 έως 195 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

γλωσσικό συνδυασμό. Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η διαπίστωση αυτή –την οποία, εξάλλου, δεν αμφισβητεί η Επιτροπή– θα διέφερε αν τα στατιστικά στοιχεία δεν αφορούσαν και τους πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν ενηλικιωθεί.

64. Τέλος, η Επιτροπή διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένα εκτίμησε, στη σκέψη 139 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, την ανακοίνωση SEC(2000)2071/6, της 29ης Νοεμβρίου 2000, για την απλούστευση της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων, η οποία εξετάζεται στις σκέψεις 138 και 139 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχθηκε το σαφές νόημα της εν λόγω ανακοίνωσης, αλλά το υποκατέστησε με τη δική του υποκειμενική αντίληψη του τρόπου οργάνωσης της εργασίας μεταξύ των μελών της δημόσιας διοίκησης.

65. Με τον ισχυρισμό αυτό φαίνεται ότι η Επιτροπή δεν επιδιώκει πρωτίστως να πείσει το Δικαστήριο περί του ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, αλλά μάλλον το καλεί να υποκαταστήσει την εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδείξεων με τη δική του αντίστοιχη εκτίμηση. Στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης, όμως, αυτό δεν είναι επιτρεπτό [41].

66. Για τους λόγους αυτούς, τα επιχειρήματα της Επιτροπής δεν μπορούν να στηρίξουν τον ισχυρισμό ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλει η νομολογία. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως.

Γ. Επί του τρίτου σκέλους

67. Η Επιτροπή ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι στις σκέψεις 132 έως 135 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης υποτιμάται η σημασία των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, για τον λόγο ότι από τα στοιχεία αυτά δεν προκύπτει ότι υφίσταται νομικά δεσμευτική πράξη περί καθορισμού των γλωσσών εργασίας του θεσμικού οργάνου. Κατά την Επιτροπή, ούτε από τη νομολογία ούτε από το άρθρο 1δ, παράγραφος 6, του ΚΥΚ μπορεί να συναχθεί ότι περιορισμός της επιλογής της δεύτερης γλώσσας μπορεί να επιβληθεί μόνο διά νομικά δεσμευτικών πράξεων. Εξάλλου, στη σκέψη 10 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ορθά επισημαίνεται ότι η επίδικη προκήρυξη παραπέμπει σε «εσωτερικές διατάξεις», ήτοι σε διατάξεις που είναι δεσμευτικές μόνον εντός των οικείων θεσμικών οργάνων. Η δε ύπαρξη διατάξεων που να ανταποκρίνονται στη συγκεκριμένη περιγραφή προκύπτει όντως από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή.

68. Στη σκέψη 10 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης εκτίθεται ότι στο σημείο 2 του παραρτήματος ΙΙ της επίδικης προκήρυξης ορίζεται ότι, για κάθε διαδικασία επιλογής, το διοικητικό συμβούλιο της EPSO πρέπει να καθορίσει κατά περίπτωση τις γλώσσες που θα χρησιμοποιούνται για κάθε γενικό διαγωνισμό, λαμβάνοντας υπόψη «τυχόν συγκεκριμένες εσωτερικές διατάξεις σχετικά με τη χρήση των γλωσσών εντός του (των) οικείου(-ων) θεσμικού(-ών) οργάνου(-ων) ή άλλων φορέων».

[41] Βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής (C-105/04 P, EU:C:2006:592, σκέψεις 69 και 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Technische Unie κατά Επιτροπής (C-113/04 P, EU:C:2006:593, σκέψεις 82 και 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

69. Στις σκέψεις 132 και 133 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης επισημαίνεται ότι τα κείμενα που προσκομίστηκαν ως αποδεικτικά στοιχεία, και τα οποία μνημονεύονται στις σκέψεις 107 και 108 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν μπορούν να λογιστούν ως λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής, στο πλαίσιο του εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, του γενικού γλωσσικού καθεστώτος που θεσπίζει ο κανονισμός 1/58, κατά την έννοια του άρθρου 6 του τελευταίου αυτού κανονισμού. Η Επιτροπή συνομολογεί ότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία απηχούν απλώς και μόνο μια από μακρού εδραιωμένη διοικητική πρακτική, κατά την οποία τα κείμενα πράξεων που υποβάλλονται προς έγκριση στο σώμα των Επιτρόπων πρέπει να καθίστανται διαθέσιμα στην αγγλική, τη γαλλική και τη γερμανική γλώσσα. Στη δε σκέψη 134 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης διαπιστώνεται ότι δεν προέκυψε από τις αποδείξεις ότι το «Εγχειρίδιο διαδικασιών λειτουργίας» εγκρίθηκε επισήμως είτε από τον Πρόεδρο της Επιτροπής είτε από το σώμα των Επιτρόπων. Στη δε σκέψη 135 της εν λόγω απόφασης αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι δεν υφίσταται εσωτερική απόφαση περί καθορισμού των γλωσσών εργασίας της.

70. Στις σκέψεις 137 έως 139 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ερευνάται αν από τα κείμενα που προσκομίστηκαν ως αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι υφίσταται σύνδεσμος μεταξύ των διαδικασιών λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής, περιλαμβανομένων και εκείνων που διεξάγονται στο πλαίσιο του σώματος των Επιτρόπων, και των καθηκόντων που θα κληθούν να ασκήσουν οι επιτυχόντες υποψήφιοι. Στις δε σκέψεις 140 έως 149 της ίδιας απόφασης αξιολογούνται περαιτέρω τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία υπό το πρίσμα του λοιπού αποδεικτικού υλικού που προσκόμισε η Επιτροπή.

71. Αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν απορρίπτει τις αποδείξεις, ούτε «υποτιμά τη σημασία τους» για τον λόγο ότι από το αποδεικτικό υλικό που προσκομίστηκε δεν προκύπτει ότι υφίσταται «νομικά δεσμευτική πράξη». Τουναντίον, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπεισήλθε στην εξέταση του ζητήματος αν η Επιτροπή είχε θεσπίσει εσωτερικό κανονισμό, δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 1/58, που να καθορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του γλωσσικού καθεστώτος που θεσπίζει το άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού. Από τη σκέψη 135 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει δε ότι η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε ότι τέτοιος εσωτερικός κανονισμός δεν υφίσταται.

72. Αφού κατέληξε στο συγκεκριμένο, μη αμφισβητούμενο ενδιάμεσο συμπέρασμα, το Γενικό Δικαστήριο προχώρησε στη συνέχεια σε λεπτομερή αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η Επιτροπή σχετικά με τις εσωτερικές της διαδικασίες.

73. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθόσον φαίνεται ότι στηρίζεται σε εσφαλμένη και επιλεκτική ανάγνωση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

V. Πρόταση

74. Για τους ανωτέρω λόγους, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον πρώτο λόγο αναιρέσεως.